بحث: آیا لغو حرام است؟

برای لغو معانی مختلف ذکر شده است:[1]

۱. هر کلامی که به آن توجه نمی شود و فائده ندارد.

۲. هر چه قلب آدمی آن را باور ندارد مثل قسم های بدون قصد جدی.

۳. گناه

۴. هیاهو کردن

۵. سخن گفتن.

لهو را نیز چنین معنی کرده اند:[2]

۱. هر باطلی که از خیر و از مراد، آدمی را باز می دارد.

۲. سرگرم شدن به چیزی که مقتضای حکمت نیست.

لهو را اعم از لعب دانسته اند و لعب را «طلب شادی با چیزی که شایسته نیست مورد اشاره قرار گیرد» معنی نموده اند.[3]

کلام شیخ انصاری:

مرحوم شیخ پس از بیان اقوالی از علما می نویسد:

«الأخبار الظاهرة فی حرمة اللّهو کثیرة جدّاً.

منها: ما تقدّم من قوله فی روایة تحف العقول: «و ما یکون منه و فیه الفساد محضاً، و لا یکون منه و لا فیه شیء من وجوه الصلاح، فحرام تعلیمه و تعلّمه و العمل به و أخذ الأُجرة علیه».

و منها: ما تقدم من روایة الأعمش، حیث عدّ فی الکبائر الاشتغال بالملاهی التی تصدّ عن ذکر اللّه کالغناء و ضرب الأوتار؛ فإنّ الملاهی جمع «الملهی» مصدراً، أو «الملهی» وصفاً، لا «الملهاة» آلة؛ لأنّه لا یناسب التمثیل بالغناء.

---

۱. الموسوعه الفقهیه، ج۳۵، ص۲۸۱.

۲. همان، ص۳۳۷.

۳. همان.

@seyedhasankhomei

و نحوها فی عدّ الاشتغال بالملاهی من الکبائر روایة العیون الواردة فی الکبائر، و هی حسنة کالصحیحة بل صحیحة.

و منها: ما تقدّم فی روایات القمار فی قوله علیه السلام: «کلّ ما ألهی عن ذکر اللّه فهو المَیْسِر».

و منها: قوله علیه السلام فی جواب من خرج فی السفر یطلب الصید بالبزاة و الصقور: «إنّما خرج فی لهو، لا یقصّر».

و منها: ما تقدّم فی روایة الغناء فی حدیث الرضا علیه السلام فی جواب من سأله عن السماع، فقال: «إنّ لأهل الحجاز فیه رأیاً و هو فی حیّز اللهو».

و قوله علیه السلام فی ردّ من زعم أنّ النبی صلّی اللّه علیه و آله و سلم رخّص فی أن یقال: جئناکم جئناکم .. إلخ-: «کذبوا، إنّ اللّه یقول لَوْ أَرَدْنا أَنْ نَتَّخِذَ لَهْواً لَاتَّخَذْناهُ مِنْ لَدُنّا .. إلی آخر الآیتین».

و منها: ما دلّ علی أنّ اللّهو من الباطل بضمیمة ما یظهر منه حرمة الباطل، کما تقدم فی روایات الغناء.

ففی بعض الروایات: «کلّ لهو المؤمن من الباطل ما خلا ثلاثة: المسابقة، و ملاعبة الرجل أهله .. إلخ».

و فی روایة علی بن جعفر علیه السلام، عن أخیه، قال: «سألته عن اللعب بالأربعة عشر و شبهها، قال: لا نستحبّ شیئاً من اللعب غیر الرهان و الرمی». إلی غیر ذلک ممّا یقف علیه المتتبّع.

و یؤیّده أنّ حرمة اللعب بآلات اللهو الظاهر أنّه من حیث اللهو، لا من حیث خصوص الآلة.

ففی روایة سماعة: «قال أبو عبد اللّه علیه السلام: لما مات آدم شمت به إبلیس و قابیل، فاجتمعا فی الأرض فجعل إبلیس و قابیل المعازف و الملاهی شماتة بآدم علی نبینا و آله و علیه السلام، فکلّ ما کان فی الأرض من هذا الضرب الذی یتلذّذ به الناس فإنّما هو من ذلک فإنّ فیه إشارة إلی أنّ المناط هو مطلق التلهّی و التلذّذ.

و یؤیّده ما تقدّم من أنّ المشهور حرمة المسابقة علی ما عدا المنصوص بغیر عوض؛ فإنّ الظاهر

@seyedhasankhomei

أنّه لا وجه له عدا كونه لهواً و إن لم يصرّحوا بذلک عدا القليل منهم، كما تقدّم.

نعم، صرّح العلّامة فی التذكرة بحرمة المسابقة على جميع الملاعب كما تقدّم نقل كلامه فی مسألة القمار.»[1]

۱. كتاب المكاسب (للشيخ الأنصاری، ط - الحديثة)؛ ج۲، ص: ۴۳

@seyedhasankhomei